

Informace pro veřejnost k nákaze aviární influenzy (ptačí chřipky)

V České republice byl po téměř deseti letech potvrzen výskyt vysocepatogenní aviární
influenzy (ptačí chřipky).

Vysocepatogenní ptačí chřipka subtypu H5N8 se šíří Evropou. Nákaza je potvrzována u
nalezených uhynulých volně žijících ptáků a také v chovech drůbeže. Je potřeba věnovat
zvýšenou pozornost dodržování zásad biologické bezpečnosti a preventivních opatření v
chovech drůbeže.

Co je chřipka ptáků?

Influenza drůbeže, známá také jako ptačí chřipka je virové onemocnění postihující ptáky.
Postihuje jak volně žijící ptáky, tak drůbež jako slepice, krůty, kachny a husy. Postižená
zvířata mají dýchací potíže, trpí ztrátou chuti a masivně hynou v průběhu 1 – 2 dnů.

Způsob přenosu ptačí chřipky:

K přenosu dochází především trusem nemocných ptáků.

Úhyn ptáka na ptačí chřipku lze potvrdit pouze v laboratoři.

Lidé se mohou infikovat pouze kontaktem s infikovanými ptáky nebo jejich exkremty (výkaly,
peří, uhynulá zvířata apod.).

Nelze vyloučit přenos ptačí chřipky z nemocných ptáků na drobné savce (kočky, psi apod.).

Dosud nebyl zaznamenán případ přenosu ptačí chřipky z volně žijících ptáků na člověka.
Dosud nebyl prokázán přenos nákazy z člověka na člověka.

Příznaky ptačí chřipky:

Infikovaná zvířata jsou otupělá a mají načepýřené peří, jsou netečná, odmítají se pohybovat,
mají dýchací potíže, jsou apatická (obr. 1). Příjem krmiva je výrazně snížen nebo se objeví
úplné nechutenství. Rovněž snáška se výrazně snižuje nebo se úplně zastaví. Vejce jsou
deformovaná a mají tenkou skořápku. Některá zvířata vykazují příznaky nachlazení (výtok z
nosu, kýchání). Během jednoho až dvou dnů dochází k vysokému úhynu. Zjišťovány jsou
krváceniny a nekrotické změny na hřebínku a lalůčcích (obr.2), edém hlavy (obr. 3). Mohou
se objevit otoky a krváceniny na končetinách (obr. 4).

V případě podezření na výše uvedené příznaky u ptáků informujte ihned o události soukromého veterinárního lékaře nebo místně příslušnou krajskou veterinární správu. Řiďte se přesně podle jejich instrukcí. Nedovolte vstup cizím osobám do postiženého místa.

obr. 1

obr. 2

obr. 3

obr. 4

Nebezpečí pro člověka:

Při dodržení základních ochranných pravidel je pravděpodobnost nakažení minimální. Je třeba se vyvarovat všech zbytečných kontaktů s podezřelými zvířaty, uhynulými kusy, ale i s jejich trusem, peřím, apod.

Potraviny v obchodech jsou bezpečné. Důsledný veterinární dozor začíná v chovech drůbeže a veterinární kontrola zdravotní nezávadnosti veškerých živočišných produktů je dále zajišťována ve fázi jejich zpracování až po pult prodejen. Po nákupu a při kuchyňském zpracování stačí dbát na základní hygienická pravidla. Běžnou tepelnou úpravou (vaření, pečení, apod.) drůbežního masa a vajec je virus spolehlivě zničen při dosažení 70 °C v jádře potraviny, a to již za jednu sekundu.

Vyslovit podezření na chřipku ptáků u lidí můžeme, jestliže

- jsou podezření na výskyt chřipky ptáků v okolí cca 10 km od jejich pracoviště
- onemocní s příznaky vysoké teploty, bolesti hlavy, kašle, obtíží při dýchání přibližně po 7 dnech od kontaktu a podezřelým potenciálně nemocným zvířetem

Upozornění: pravděpodobnost onemocnění chřipkou ptáků je extrémně malá. Přesto: konzultujte lékaře a žádejte vyšetření na chřipku ptáků

Proč je chřipka ptáků nebezpečná?

O tom, jak se nákaza přenáší na člověka je málo informací a v současné době neexistuje žádná vakcína a proto je nutno pro bezpečnost lidí zaměstnaných v zemědělství, na jatkách a závodech na zpracování masa přijmout protinákazová opatření. Chřipka ptáků způsobuje rovněž ekonomické problémy v důsledku zákazu importu drůbeže a drůbežích produktů ze zemí, které jsou nákazou postiženy a může mít za následek likvidaci činností spojených s chovem a zpracováním drůbeže v důsledku toho, že v případě výskytu nákazy vždy a v některých zemích i v případě podezření musí být postižená hejna likvidována.

Inkubační doba

Inkubační doba je časový úsek mezi kontaktem s původcem nákazy a vzplanutím klinických příznaků. V případě influenzy je to pouze několik dní. První příznaky se obvykle objeví do jednoho týdne.

Virus je ničen teplotou 70 °C již za 1 sekundu.

Obecné zásady ochrany člověka před nákazou:

- chránit se kontaktu s uhynulými ptáky, nedotýkat se ptačích výkalů,
- poučit děti, aby se nedotýkaly nalezených nemocných nebo mrtvých ptáků a nehrály si s drůbeží,
- nezpracovávat nemocnou drůbež,
- dbát o osobní hygienu (umývání rukou, prezouvání, převlékání po kontaktu s drůbeží),
- informovat o nález většího počtu uhynulých ptáků veterinární správu,
- ochrana domácích miláčků – psů, koček apod. – zabránit jim v kontaktu s uhynulými

nebo nemocnými ptáky

- při zahraničních cestách do rizikových oblastí postižených ptačí chřipkou, se vyhýbat

trhům s drůbeží, nekonzumovat zde jídla na ulici. Dbát dalších doporučení vydaných

Evropským centrem pro kontrolu a prevenci nemocí a Ministerstvem zdravotnictví,

která jsou zveřejněna na www.mzcr.cz

Zásady pro drobnochovatele drůbeže:

- ideální je drůbež chovat v uzavřených objektech a chránit ji před kontaktem s volně žijícím ptactvem,
- v chovech, kde není možno zajistit chov v uzavřeném objektu, přijmout opatření, která v nejvyšší možné míře zabrání kontaktu s volně žijícími ptáky,

- krmivo a vodu umístit uvnitř budovy, v krajním případě pod přístřeškem,
  - pokud možno zamezit pobytu na vodních plochách, kde jsou i volně žijící vodní ptáci,
  - pokud možno nenapájet neošetřenou vodou z povrchových vodních nádrží, ke kterým mají přístup volně žijící ptáci
-
- venkovní vodní nádrže dle možností chránit před volně žijícími ptáky (sítě, ploty, zábrany),
  - pokud je to možné a vhodné využít plašičů, např. siluetu nebo maketu dravce,
  - zamezit znečištění krmiva a vody trusem volně žijících ptáků,
  - oznámit zvýšený úhyn, onemocnění nebo změnu chování ptáků veterináři,
  - nekrmit zvířata masem uhynulých ptáků.

Jak chránit zvířata?

Drůbež je třeba držet uzavřenou ve stájích a chránit ji před kontakty s volně žijícím ptactvem (zasítování oken, větracích otvorů a zamezení vstupu volně žijícího ptactva do hal).

Slepice, kohouty a krůty nedržet společně s vodní drůbeží. Dodržovat nejpřísnější pravidla hygieny.

U chovů, které jsou prováděné ve výběhu, především u chovů vodní drůbeže (husy, kachny, divoké kachny), zamezit styku drůbeže s tažnými volně žijícími ptáky výstavbou zastřešených venkovních voliér a zasítováním výběhů. V tomto období výrazně doporučujeme chovatelům drůbeže, která má přístup do venkovních výběhů, tam kde je to technicky a provozně možné, umístění zvířat uvnitř budovy.

Velmi důležité je zamezit přístupu volně žijících ptáků ke krmení a napájecí vodě podáváním vody a krmiva drůbeži uvnitř zařízení, hal nebo pod přístřešky. Dále je pak vhodné chovat vodní drůbež odděleně od hrabavé drůbeže a ptáků chovaných v zajetí.

Při podezření z nákazy desinfikovat veškeré materiály, které jsou vyneseny ze stájí nebo je ve stájích nechat.

Co by měli zaměstnanci podniku dělat v případě, že mají podezření na chřipku ptáků?

Informujte ihned svého zaměstnavatele, který je povinen zavolat neprodleně veterinárního lékaře. Nedovolte vstup cizím osobám a dalším zaměstnancům do postižené stáje. Řiďte se přesně podle instrukcí soukromého nebo úředního veterinárního lékaře. Jakýkoliv pokus zatajit podezření je pod sankcí podle veterinárního zákona.